

Csehov – Kiss Csaba

A szerelmes hal

A. P. Csehov novellái alapján írta Kiss Csaba

2008

- SZONYA Istenem, milyen izgatóak, milyen elbűvölőek a férfiak! – gondoltam tizenhat éves koromban. Ketten udvaroltak nekem, Groholszkij hadnagy és Vinkel, a költő. Mindkettőt szerettem, egyformán, az életemnél is jobban... ha levelet írtam Groholszkij hadnagynak, rögtön elképzelttem Vinkel szomorú szemét, s menten kijavítottam a címzést... aztán a hadnagyra gondoltam, és áthúztam a Vinkelt! Drága Szása, drága Pása...
- GROHOLSZKIJ Menjünk már, kedveseim. Iszonyúan éhes vagyok!
- VINKEL *(sietve ír)* Pillanat... mindjárt kész vagyok. Hallgassátok meg! *(egy majdnem kész verset szaval Szonyának)* A végére kéne még egy sor... egy jó rím... pillanat... mindjárt megvan...
- GROHOLSZKIJ *(Szonyának)* A tó partján foglaltam asztalt... Háromra megyünk, azt mondtam.
- SZONYA *(cinkosan)* Annyira éhes vagyok! Egy falatot sem ettem még...
- VINKEL Mindjárt... mindjárt... másfél sor az egész... *(kapkodva ír, töröl, összegyűri a lapot, újat vesz elő)*
- GROHOLSZKIJ *(Vinkelnek)* Az ilyesmi elveszi az étvágyat. Ha igazán jó étvággal akar ebédelni, akkor nem szabad gondolkoznia... Ilyenkor semmi más, csak az itóka meg a harapnivaló járjon az eszében...
- SZONYA Az előbb behunytam a szemem, és tormás malacsültet képzeltem magam elé. Olyan mohón megkívántam, hogy az már valósággal hisztériás étvágy volt.
- GROHOLSZKIJ Az az! Jól mondja! Szóval, amikor az ember ebédelni megy, és belép az ajtón, kell, hogy a konyha felől már valami illat áradjon, valami ínycsodaszantó, tudja olyan... mint a... mint az...
- SZONYA Az aranylólajban gyöngyöző fiatal, még halványzöld hagyma...
- GROHOLSZKIJ Az, az! Szabad a kezét? *(megcsókolná, Szonya féltéken elhúzza)* Tudja, amikor már pirulni kezd, amikor sistereg a nyavalyás, hogy az egész házban hallani. No, ha ekkor belép az

ember a szobába... már terítve legyen az asztal! Mihelyt leül, tüstént szalvétát a nyakba, és szép lassan a pálinkásüveg után nyúl... *(átéli, játssza, Szonya lenyűgözve nézi)*

SZONYA *(suttogva)* De ne kis kupicába töltse ám azt a drága jó vodkát... hanem valami régi, vastag falú, nagyapáról maradt, hasas, homályos pohárba...

GROHOLSZKIJ Ej, de érti maga, kedveském! – Kitölti... de nem issza ki mindjárt, először csak sóhajt, kezét dörzsöli, közönyösen pillant a mennyezetre, végül kényelmesen, ráérősen szájához emeli és – *(zutti)* a gyomrában tüstént szikrák pattannak - hatalmas, forró szikrák, melyek átjárják az egész testét!

VINKEL Kicsit halkabban, kérem! Egy szó sem jut eszembe...

GROHOLSZKIJ Bocsánat, Pavel Ivanics! Halkabban beszélünk...

SZONYA Jöjjön errébb... *(elhúzódnak, Vinkel aggódva figyel)*

GROHOLSZKIJ Igen... Nos, mihelyt ivott, azonnal enni kell! Néhány falatka előételt...

SZONYA Egy kis rizikegombát, apróra vágva, megszórva kis ecettel, petrezselyemmel... olívaolajjal, babérlevéllel, meg mindenféle fűszerekkel összeugrasztva...

VINKEL *(dühösen összegyűri a papírt)* Az ördögbe, hát nem leírtam! *(háttal fordít nekik, beletemetkezik a versbe, halkán mormolja maga elé, a ritmust kopogja)*

GROHOLSZKIJ *(suttogva, Szonyához hajolva)*... az ember fölemeli a lábas fedelét: gőz, gombaillat árad belőle... *(sóhajt)* még a könnyem is kicsordul néha! Hanem amikor a konyhából behozzák a töltött borjút, azonnal, haladéktalanul meg kell inni a második pohár pálinkát.

SZONYA *(ujjongva)* Fenékig! Egy hajtásra!

VINKEL Az isten szerelmére, Alekszandr Szergejevics... Nem tud egy percet csendben lenni? Olyan nagy kérés ez!?

SZONYA *(őszinte megbánással)* Bocsánat, elragadtattuk magunkat... Ne haragudjon!

- GROHOLSZKIJ *(méltatlankodva, félhangosan)* Siessen egy kicsit, galambom...
Kilyukad a gyomrom!
- VINKEL Mindig csak az evésen jár az esze. Mintha gombán és töltött borjún kívül nem lenne semmi érdekes az életben?
- SZONYA Írjon nyugodtan, Pavel Ivanics! Nem zavarjuk többet...
- GROHOLSZKIJ *(halkan)* Hol is tartottunk?
- SZONYA *(erélyesen)* Pszt!
- GROHOLSZKIJ *(kedvetlenül, magának)* A töltött borjú magában legyen, egyedül a tálon, szemérmetlenül a maga meztelenségében! Az ember veszi a kést, rákacsint, levág belőle egy jókora darabot... Beleharap, lassan enni kezdi, abból meg akár a könny, csak úgy csepeg a zsír, a jóféle, nedvdús, tojásos, hagymás töltelék...
(szinte sír)
- SZONYA *(engesztelően)* És amikor az első falat borjú lecsusszan a torkon, azon nyomban, fel kell hajtani a második...
- GROHOLSZKIJ Tilos! A töltött borjúnak kijár, hogy az ember semmire ne gondoljon, semmire ne vágjon, sehova ne nézzen közben...
- VINKEL Az Isten megáldja magukat! Így soha nem leszek kész... Egy sort nem bírok végiggondolni!
- SZONYA Mostantól csendben leszünk... ígérem, Pásenyka!
- GROHOLSZKIJ *(halkan)* Ez már emberkínzás, esküszöm... Fél négy, s még egy falatot sem ettem! *(nevetve)* Hagyja már a fenébe az a verset, Pavel Ivanics, jöjjön, menjünk!
- VINKEL Két perc alatt végzek, ha hagyják! Itt van a nyelvemen... Egy kis türelmet...
- SZONYA Jól van... írja csak nyugodtan...
- GROHOLSZKIJ Mihelyt megette a borjút, azonnal tálaltassa a halat, madárkám. És erre valamennyi hal közül a legalkalmasabb a parázson sült kárász tejföllel! De hogy ne legyen iszapszagú, egy álló napig tejben kell tartani. Elevenen!
- SZONYA Elevenen!?

- GROHOLSZKIJ Igen. A lengyelektől tanultam... fogjuk a közönséges vörösszárnyú kárászt, amíg él... még ficáncol, és zsupsz bele a tejbe. Egész álló napon ott úszkál a tejben a nyavalyás, azután, mikor már a tejből szinte tejföl lesz, ki a serpenyőre és hirtelen lángon kisütik... A mindenségit! Pavel Ivanics! Ezt nem lehet kibírni! Mikor készül már el!
- VINKEL Engedje meg, hogy befejezzem, jó! Vagy menjenek el... tessék! Menjenek! (*Groholszkij indulna, Szonya nem engedi*)
- SZONYA Két perc, Alekszandr! Mindjárt végez. (*Vinkelnek, szelíden*) Siessen egy kicsit... Pásenyka... siessen! (*suttogva Groholszkijnak*) Folytassa, kérem... a halnál tartottunk...
- GROHOLSZKIJ Hallal nem lehet jóllakni. Jól esik az ínynak, de nem ez a legfőbb fogása az ebédnek, hanem a sült. (*békülékenyen*) Ön melyik szárnyasért rajong, Pavel Ivanics?
- VINKEL Sajnos egyikért sem: gyomorhurutom van.
- GROHOLSZKIJ Ugyan, kérem! A gyomorhurutot az orvosok találták ki.– Ne törődjék vele! Egyék!
- VINKEL Ég a gyomrom a hústól...
- GROHOLSZKIJ Ne foglalkozzon vele! Ha mondjuk szalonkát vagy jó kövér fűrjescskét szolgálnak fel saját zsírjában...
- SZONYA Vagy zsenge pulykapecsenyét, zöldségekkel párolt, friss, remegős fehérhúst...
- GROHOLSZKIJ Mint valami nimfa...
- VINKEL Igen, nimfát talán ennék... egy fél nimfát... (*Groholszkij nagyot nevet*) Már azt se tudom, mit beszélek! Alekszandr Szergejevics, könyörgök! Egy kicsit... egy percet hagyjanak!

De Groholszkij már nem lehet leállítani. Félrevonja Szonyát, Vinkel egyre idegesebben figyel

- GROHOLSZKIJ *(suttogva)* A sült után végre jóllakik az ember, és édes kábulatba esik. Ilyenkor a test is jól érzi magát, a lélek ellágyul, az agy szendereg.
- SZONYA Esetleg meg lehetne kockáztatni egy pohárka likórt...
- GROHOLSZKIJ Házi készítésű meggylikórt, amit rajta hagynak a magján, hogy kissé kesernyés legyen...
- SZONYA Kis citromdarabkával... Leheletnyi fahéjjal...
- GROHOLSZKIJ *(transzban)* Az első pohárka után lassan kitöltöm a másodikat, és valami bódulat árad el a lélekben... mintha nem otthon, a karosszékben ülnék, hanem valahol Ausztráliában, valami strucc hátán, puha tollak közt...
- VINKEL Na, ebből elég! *(lecsapja a tollat)* Ezt nem lehet kibírni... Menjünk!
- GROHOLSZKIJ Várjon egy kicsit, hadd fejezzem be... likőrözés közben elővenni egy finom szivart, megszagolni, meggyújtani, az illatos füstből gyűrűket eregetni... ilyenkor az embernek mindenféle ábrándos elképzelései támadnak, hogy a világ legislegszebb nője a felesége, s hogy ez a szépség egész nap az ablak előtt úszkál. Úszkál a világszépe, s az ember odaszól neki: Gyere, lelkecském, csókolj meg! Aztán elszívja a szivarját, megigazgatja a vállával a párnát... és szép lassan...

Csend, angyal száll el fölöttük.

- SZONYA Elaludt... *(nézik)* Milyen békésen alszik!
- VINKEL A tóról álmodik, a fűzfák alatti padról... ott dőlt el az életünk...
- SZONYA Ne haragudj, Pásenyka... Nem tudtam ellenállni neki. Te csak hallgattál, sóhajtoztál két éven át, mintha beteg lennél...
- VINKEL De mikor történt, Szonya... Mikor? Hiszen én végig veletek voltam.
- SZONYA Nem tudom... nem emlékszem...
- GROHOLSZKIJ *(nevetve felül)* Télen... szánkózás közben...

- SZONYA Nem... nem igaz! Az a szél volt!
- GROHOLSZKIJ A szél! *(nevet)* A szerelmes szél... *(Vinkelnek)* Képzeld! Egy gyönyörű téli napon elmentünk Szonyával szánkózni...
- VINKEL Tudom. Én is ott voltam...
- GROHOLSZKIJ Te? Már hogy lettél volna...
- SZONYA Csak ketten voltunk, Pásenyka...
- VINKEL Enyém volt a szánkó.
- GROHOLSZKIJ *(döbbenet)* Tényleg! Bocsáss meg, Pása... bocsáss meg!
- SZONYA Hogy is felejthettük el... hát persze... végig ott voltál...
- VINKEL Áh, nem fontos...
- SZONYA Egyébként én nem is akartam szánkózni! Mindig félttem tőle... gyerekkoromban is! Mint a zuhanás! Arcomba csap a szél, a hó, a jég apró szilánkjai... mi öröm van abban?!
- GROHOLSZKIJ *(nevet)* Vonakodott, az igaz, de végül sikerült felültetnem. *(játsszák is)* Jól nekiszaladok, meglököm, rohanok a nyomában, ő visít, felugrom mögé a szánkóra, és átölelem, hogy le ne essünk... Egyre gyorsabban zúdulunk le a hegyen, a szél az arcunkba vág, sivít, sziszeg, mint az ördög, és egy éles kanyarban a fülébe süvöltöm: „Szeretem!” *(feldőlnek a szánnal, Szonya értetlenül néz Groholszkijra, Vinkelre)* Nos, hogy érezte magát... jól esett?
- SZONYA Csússzunk még egyet!
- GROHOLSZKIJ Mintha azt mondta volna, hogy fél...
- SZONYA Nem... már nem félek annyira...
- GROHOLSZKIJ Hát akkor gyerünk! Nekiiramodunk a hegynek, nyargalunk az arasznyi szűz hóban, és újra, rohanás, ugrás, átölelés, eszeveszett száguldás, a szélben... és „Szeretem, Szonya!” - *(Szonya felrántja a szánkó orrát)*
- GROHOLSZKIJ Történt valami?
- SZONYA Semmi... csak úgy tűnt... Nem, semmi...
- GROHOLSZKIJ Akar még egyet ereszkedni?
- SZONYA Igen, de most egyedül, ha megbocsát...

GROHOLSZKIJ Lassan indul, gyorsul, egyre gyorsul, sikítva siklik, száguld a kavargó porhóban... *(Szonya siklik a szánkóval, várja a hangot, várja... telnek a néma pillanatok, Groholszkij a fülébe súgja)* De a szél hallgat, néma marad.

SZONYA Menjünk... megfagyok.

GROHOLSZKIJ *(lendülettel)* Tudtam, hogy eljött az én időm... És ekkor mintha a szerencse is végképp mellém szegődött volna, májusban két hétre megkapom Pantalikin generális nyaralóját, egy álombeli villát a hatalmas sötét fűzek között...

VINKEL *(félre)* Hogy elrejtsek a vasöntődét...

GROHOLSZKIJ Egy kis tó partján! Az isten is leánykérésre teremtette... Most nem szabadulsz, Szonya Mamocskina – gondoltam - kettesben leszünk, színt kell vallanod! *(megigazítja a zakóját, átgondolja a mondandóját, elszánja magát, és a lányhoz lép)* Szonya... Szonyecska!

SZONYA Hm...

GROHOLSZKIJ Szeretném, ha meghallgatna...

SZONYA Alekszandr, nézze csak! Az a hal, mintha figyelne engem... egész idő alatt követett!

GROHOLSZKIJ *(kedvesen nevet, mint gyerekeken szokás)*

Vinkel – a hal – mereven nézi Szonyát. Fájdalom és lemondás a tekintetében.

SZONYA Nézze, hogy néz! *(Vinkel elindul felé)* Gyere, halacska... Nézze, jön utánam!

GROHOLSZKIJ Azzal ledobta a ruháját és belecsusszant a vízbe. A kárász eleinte távolabbról követte, majd egyre közelebb jött, közelebb... *(Vinkel közeledik Szonya meztelen bőréhez, nem ér hozzá, csak követi a test vonalait, a lány beleborzong ebbe a különös vágyba)*

SZONYA Olyan furcsa érzés... úszom, és látom magam mellett a halat, amint néz... közeledik... lassan hozzám ér...

- GROHOLSZKIJ Hát hajtsa el! *(dobálja)* Menj innen! Hess!
- SZONYA Nem kellemetlen, inkább olyan... különös... Hogy néz! *(kinyújtja felé a kezét, a Hal lassan közeledik a csuklójához, végig az erek kékes vonalán a meztelen vállig)*
- GROHOLSZKIJ És ez így ment másnap, harmadnap is, Szonya sikítva veti bele magát a vízbe, kicsit vacogva úszkál a hideg hullámokban, a kárász pedig nyomban mellette terem, s mohón csókolgatja lábacskaikat, vállát, nyakát...
- SZONYA *(élvezi, kacag)* Megfagyok... juj siessen, Alekszandr! Gyorsan a törülközőt, megfagyok! *(elszalad)* Jöjjön már!
- VINKEL Elmennek. Lassan sötétedik, s én egyedül maradok a néma, hideg vízben. Szerelmem viszonzásáról természetesen szó sem lehet. *(A nyaraló felől nevetés, viháncolás)*
- SZONYA Ne leskelődjön, Alekszandr! Forduljon el... egészen! Kénytelen leszek a fejére borítani a törülközőt, mint egy papagájnak!
- VINKEL Hogyan is szerethetne egy ilyen gyönyörű teremtés engem, egy kárászt?! Ne is ártasd magad reményekkel, szerencsétlen hal, te! Számodra csak egy marad – a halál... De milyen halálnemet válasszak? Itt a vízben nincs sem revolver, sem vonat, sem kötél. Nekünk, kárászoknak csak egyetlen halálnem jöhet számításba: a csuka. De hol vegyek csukát? Élt valamikor egy ebben a tóban, de unalmában az is felfordult... Ó, én boldogtalan!

Szonya és Szása horgászbottal, szákkal, kukacos dobozzal felszerelve érkezik. Groholszkij elszánta magát a lánykérésre, csak a megfelelő pillanatot várja. Szonya érzi, hogy valami történni fog... igyekszik kisiklani előle.

- GROHOLSZKIJ Nézze azt a kis padot! Az isten is horgászásra teremtette! Itt nyugodtan leszünk! *(A lány leül, Groholszkij kihúzza magát)*
Szonya... egyetlenem!

- SZONYA Adjon egy kukacot, Alekszandr... *(Groholszkij odatartja a dobozt)* Vegye ki, kérem! Úgy utálom megfogni, amikor nyüzsögnek!
- GROHOLSZKIJ Szonya... mondani szeretnék valamit...
- SZONYA Nézze csak, megint itt a hal!
- GROHOLSZKIJ Persze, ez egy tó... ebben halak vannak!
- SZONYA De nem... ez ugyanaz! *(közelebb hajol Vinkelhez)* Milyen szépen néz...
- GROHOLSZKIJ Csak képzelődik, aranyom! A halaknak nincsenek érzelmeik... nem úgy, mint nekünk... Szonya!
- SZONYA Fogja meg egy kicsit a botot...
- VINKEL Néztem, ahogy kis fehér ujjaival ráhúz egy tömzsi, lomha kukacot a horogra, és csodálatos gondolatom támadt!
- GROHOLSZKIJ Szonya! Hallgasson meg...
- SZONYA Várjon... hadd dobjam be. Vigyázzon! *(nagy lendülettel megszuhintja a botot és bedobja a horgot)*
- VINKEL Az ő kezétől pusztulok el! Ó milyen szép, milyen édes lesz a halál! *(fogja a zsineget, a nyaka köré hurkolja, finoman, elegánsan gusztálgatja a légszomjat, a halált)*
- GROHOLSZKIJ Két éve várom, hogy végre kettesben legyünk... hogy meghallgasson! Annyi mondanivalóm van, Szonya!
- SZONYA Milyen csodálatos itt! Az embernek vízparton kéne élnie... a füzes, a madarak, a nád susogása... olyan boldog vagyok!
- GROHOLSZKIJ Én is! Soha nem felejttem el, amikor először megpillantottam magát...
- SZONYA Már pedzi!
- GROHOLSZKIJ Rám nézett, és én azt éreztem, hogy... én magával... én magát...
- SZONYA *(felkiált)* Bekapta! Lehúzta az úszót...
- GROHOLSZKIJ Várjon, még ne rántsa ki! Hadd harapjon rá jobban... *(megmarkolja a vadul rángatózó botot, Vinkel egyre jobban ráng, már-már agonizál)* Szóval én akkor... amikor magát legelőször megpillantottam, én... én halálosan magába

szerettem, Szonya! Olyan lázzal, szenvedéllyel... *(ordít)* Rántsa ki! A mindenségit! Kapja már ki!

§§

Szonya nagyot ránt a boton, széles ívben partra repíti a halat. A kárász leszakad a horogról, és a fivőn vergődve igyekszik a víz felé.

SZONYA Fogja meg... elszabadul! Alekszandr! Feküdjön rá! Két kézzel... kicsúszik!

Groholszkij rávetődik, a lány is próbálja elkapni, de a hajszában a hadnagy a hal síkos teste helyett valahogyan véletlenül Szonya Mamocskina kezét ragadja meg, és hogy, hogy nem ajkához szorítja... Szonya elhúzza a kezét, de olyan ügyetlenül, hogy valahogyan véletlenül ajkuk találkozik, és hosszú végtelen csókban olvad össze.

GROHOLSZKIJ Annyira síkos a teste... Kiszabadult...

SZONYA Hogy vergődött szegény... *(a vizet nézi)* Ugye, ez nem az én halam volt, Alekszandr?

GROHOLSZKIJ Nem, dehogy... *(a horgot tanulmányozza)* Látja?! A szája... az alsó állkapcsa leszakadt! Ezért szabadult el! Nem kellett volna akkorát rántani! Mondtam, hogy ne kapkodjon...

Szonya a víz felé hajol, nézi az áttetsző tükröt.

SZONYA Itt van! Visszajött... *(letérdel a vízhez, a kárász próbál közelebb férkőzni hozzá állatlan szájával)* Ne haragudj rám, halacska!

VINKEL Szép hölgy... én elvesztem! Szememből omlanak a halkönnyek... de nem szégyellem... megbűvölt engem a gyönyörű arcával.

SZONYA Nézze, Alekszandr! Nevet! Nincs szája, de nevet...

GROHOLSZKIJ *(letérdel mellé)* Hallgasson meg... Szonya, én egyenes ember vagyok... egyenes, őszinte... ami a szívemen... hiszen ismer... Szonya! Annyi mindent szeretnék elmondani...

SZONYA De mi lesz vele? A hallal?

GROHOLSZKIJ Jaj, hagyjuk már ezt a halat, kedvesem! Jöjjön... menjünk be! Megengedi? *(megfogja a kezét Szonyát, viszi a nyaraló felé)* Ne haragudjon rám... én olyan boldog vagyok, Szonya... Jöjjön!

SZONYA Szegény halacska! Most nyomorék...

VINKEL Ne törődjön velem! Isten vele... Szonya! Szonya Mamocskina! Mon amour! *(nevetve elúszik)*

GROHOLSZKIJ És sikerült... Még aznap este igent mondott! Az enyém lett! Nem volt nálam boldogabb ember a világon! Álltunk az oltár előtt... felhajtottam a fátylat... megcsókoltam! Gyönyörű volt, mint a tejbe esett rózsa!

§§

Szonya nagyot ránt a boton, széles ívben partra repíti a halat. A kárász leszakad a horogról, és a fivőn vergődve igyekszik a víz felé.

SZONYA Fogja meg... elszabadul! Alekszandr! Feküdjön rá! Két kézzel... kicsúszik!

Groholszkij rávetődik, a lány is próbálja elkapni, de a hajszában a hadnagy a hal síkos teste helyett valahogyan véletlenül Szonya Mamocskina kezét ragadja meg, és hogy, hogy nem ajkához szorítja... Szonya elhúzza a kezét, de olyan ügyetlenül, hogy valahogyan véletlenül ajkuk találkozik, és hosszú végtelen csókban olvad össze. Vinkel döbbenten nézi. Lassan leoldja nyakáról a szakadt zsineget...

Szonya a víz felé hajol, nézi az áttetsző tükröt.

GROHOLSZKIJ *(letérdel mellé)* Hallgasson meg... Szonya, én egyenes ember vagyok... egyenes, őszinte... ami a szívemen... hiszen ismer... Szonya! Annyi mindent szeretnék elmondani...

- SZONYA De mi lesz vele? A hallal?
- GROHOLSZKIJ Jaj, hagyjuk már ezt a halat, kedvesem! Jöjjön... menjünk be! Megengedi? *(megfogja a kezét Szonyát, viszi a nyaraló felé)*
- VINKEL Szép hölgy... én elvesztem! Szememből omlanak a halkönnyek... de nem szégyellem... örökre megbűvölt engem a gyönyörű arcával.
- SZONYA Szegény halacska! Hogy néz...
- GROHOLSZKIJ *(próbálja gyöngéden elvinni onnan)* Ne haragudjon rám... én olyan boldog vagyok, Szonya... Jöjjön! *(Szonya tehetetlenül nézi a halat)*
- VINKEL Ne törődjön velem! Isten vele... Szonya! Szonya Mamocskina! Mon amour!
- GROHOLSZKIJ *(diadallal)* És sikerült... Még aznap este igent mondott! Az enyém lett! Nem volt nálam boldogabb ember a világon! Álltunk az oltár előtt... felhajtottam a fátylat... megcsókoltam! Gyönyörű volt, mint a tejbe esett rózsza!

Vinkel dobálja a rizst. Indul a nászvonat.

- VINKEL Soha nem fogom elfelejteni... Szonya! Szonyecska! Gondoljon néha rám! *(pár lépést megy utánuk)*
- SZONYA *(integet)* Látogasson meg jövő nyáron...
- GROHOLSZKIJ *(vidáman)* Töltse velünk a nyarat!
- SZONYA Pásenyka, angyalom! Jöjjön el...

Távolodnak, Vinkel kezéből lassan pereg a menyasszonyi fátyol.

- VINKEL De nem mentem... Minek zavarjam őket? Eltelt a következő év is. Meg a következő is... Hét év - egyik a másik után! De nem bírtam elfelejteni... Szonya, Szonya Mamocskina... A nyolcadik nyáron nem bírtam tovább... elutaztam hozzájuk. *(A találkozás döbbenete)* Szonya szebb volt, mint valaha... a házasságtól kissé

kitelt, válla fehér és sima volt, mint a hold... pár napig élveztem a vendégszeretetüket... aztán el akartam utazni, de nem bírtam... *(Szonya mögé lép, nézi a tarkóját, vállát)* Megírtam neki, hogy szeretem... Teltek a napok, hetek... nem válaszolt. Egész nap a férje körül sürgölődött... De este, minden egyes alkonyatkor, mintha csak véletlen lenne, lejött a tóhoz... Groholszkij már aludt... hortyogása ide hallatszott a füzesek fölött... Szonya belecsusszant a fekete vízbe... úsztunk egymás mellett... hosszan, hangtalanul. Nem szóltunk egy szót sem... aztán megtörölközött a bokrok között... megszorította a kezemet... „Jó éjszakát” suttogta és elment... Ültem a sötét tó partján, a kis padon, és úgy fájt a lelkem, mint húsz éves koromban...

SZONYA *(megigazítja a haját, odalép a padon ülő férjéhez)* Hát itt van... Nem is reméltem, hogy találkozom magával... Beszélünk kell, Pavel Ivanics, komolyan és utoljára.

Vinkel értetlenül nézi.

SZONYA Nagyon kérem, Pavel Ivanics, ha csakugyan szeret és tisztel engem, ne üldözzön tovább! Úgy jár a nyomomban, mint az árnyék, hallgat, könnyes szemmel néz... és... én nem tudom, mi lesz ennek a vége! Mire vezethet mindez, édes istenem!

Vinkel elfordul. Hallgat.

SZONYA Nem szép játék, amit úz velem. Én férjes asszony vagyok, tisztelem-becsülöm a férjemet... És maga, mint régi jó barátom, ismeri felfogásomat a hűségről... a családi eszményről...

Vinkel bosszúsan, élesen felnevet.

VINKEL Hűség... Családi eszmény... Uramisten!

SZONYA Igen, igen... Én szeretem a férjemet, és becsülöm... Kész volnék inkább meghalni, mint oka lenni Alekszandr Szergejevics boldogtalanságának... Kérem hát, Pavel Ivanics, az isten szerelmére, hagyjon békén engem! Legyünk barátok... Jó? Tessék, itt a kezem!

Vinkel két tenyere közé fogta a párnás kis kezét, lassan ajkához emelte, és beleharapott. Szonya vöröslő arccal elrántja a kezét.

VINKEL Nem vagyok már gimnazista. Számomra cseppet sem vonzó a barátság a nővel, akit szeretek.

SZONYA *(derűsen)* Elég, elég! Megállapodtunk. Jöjjön, üljünk le.

Vinkel áll, tehetetlenül nézi a nőt.

VINKEL Tudom, hogy viselkedésem bűnös és erkölcstelen. De mit tegyek, mondja meg?

SZONYA Utazzon el!

VINKEL Ötször utaztam már el, tudja jól, s a félútról mindannyiszor visszafordultam! Megmutathatom a vonatjegyeimet, megvan mind. Nincs erőm elhagyni magát! Gyenge vagyok... Érti? Gyenge! Nem tudok elmenni... *(ide-oda járkál a pad előtt)* Mint egy züllött kamasz járok más asszonya nyomába, sóhajtozok, könyörgő leveleket írok... e-eh! *(a fejéhez kap, kétségbeesetten leül)*

SZONYA Pása... hallgasson meg! Mire való mindez?

VINKEL De maga sem őszinte! Ha feszélyezi az én rajongásom, ha idegesíti a sóhajtozásom, akkor miért jön le fürödni minden este? Mi húzza ide? Levelemben én nyílt, egyenes választ kértem – igen vagy nem, de maga nyílt válasz helyett egész nap úgy ügyeskedik, hogy a szemem előtt legyen, hogy minden este

mintegy „véletlenül” találkozzék velem, s a családi eszményeivel traktáljon!

Szonya arca lángba borul, mintha meztelenül lepték volna meg. Elfordul.

SZONYA Én mindig egyenes választ adtam... az imént is arra kértem, hogy...

VINKEL Eh, hát kérni kell valakit ilyesmire? Ha egyszer azt mondta volna: „takarodjék”, már rég nem volnék itt. De maga nem ezt mondja nekem. Egyetlenegyszer se beszélt nyíltan. Szonya! Maga vagy játszik velem, vagy pedig...

Szonya hirtelen felugrik.

SZONYA Elmegyek!

De Vinkel már a lába előtt térdel, átöleli a térdét, és lázasan, szenvedélyesen:

VINKEL Szonya! Engedje, hogy nézzem... Kész volnék egész életemben csak nézni, nézni magát...

Szonya döbbenten mered a lábait átölelő férfire, lopva körülnéz.

SZONYA Meglátnak...

VINKEL Hadd nézzem!

SZONYA De... de hallgasson rám! Mire vezet mindez?

VINKEL Nem tudom, nem tudom... *(vadul csókolja a nő kezét, karját)*

SZONYA Mennem kell... késő van. Vacsorát kell adnom neki... Engedjen!

VINKEL *(tehetetlenül nevet)* Mi örömét leli abban, hogy kínozz engem...

Szonya elszalad. A szoba csendjében megnyugszik, nézi magát a tükörben.

SZONYA Aljas vagyok! Aljas!

Groholszkij jön. Hátulról átöleli a nőt, megcsókolja a nyakát.

GROHOLSZKIJ Úszni voltál?

SZONYA *(riadtan)* Bocsáss meg, Alekszandr... mindjárt kész a vacsora!

GROHOLSZKIJ Mennyit úszkáltok mostanában... kész hóbort! *(nevet)* Vinkel is meg van veszve a vízért... itt nyaral már három hete, és alig két szót váltottunk... állandóan úszik!

SZONYA Iszonyú hőség van...

Vinkel közelről figyeli Szonya tüsténkedését, ahogy egy takaros asszony lendületével asztalt terít szeretett férjének.

GROHOLSZKIJ Mi a vacsora?

SZONYA Hagymaleves...

GROHOLSZKIJ Remek... ne legyen túl forró... *(megkóstolja)* Testmelegen szeretem...

Kanalazni kezdi a levest, Szonya mellette áll, nézi.

VINKEL Nem szereti már... gyűlöli, ahogy eszik, ahogy szürcsöli, nyeli a falatokat... mintha a hagymalevesen kívül nem létezne semmi az életben...

GROHOLSZKI Te nem eszel?

SZONYA Nnem... nem vagyok éhes... szeretem nézni, ahogy eszel...

VINKEL Miért nem húzta el a kezét, amikor megcsókoltam... Mért nem szaladt el? Szonya! Miért?

GROHOLSZKIJ Szívem szerint ennék még egy tállal, de félek, nem marad elég hely a...

SZONYA Egyél csak nyugodtan. Sovány borjúsült van, könnyű, nyári ragúval... *(merni kezdi a hagymalevest)*

GROHOLSZKIJ Jó, de csak egy fél tállal... a kezed!

SZONYA Tessék?

GROHOLSZKIJ Szabad a kezed? *(mosolyogva megcsókolja)* Tündér!

VINKEL Jöjjön le a tóhoz... Ma este! Várom!!

SZONYA Alekszandr!

GROHOLSZKIJ Hm?

SZONYA Beszélnem kell veled... Komoly dologról

GROHOLSZKIJ Vacsora közben!? Szonya!

SZONYA Utazzunk el! Menjünk el innen!

GROHOLSZKIJ Van még egy kis likőr, abból a keserűbb fajtából? A tavalyiból.

SZONYA *(kitölti neki)* Utazzunk el!

Groholszkij iszik, élvezettel keni szét a szájpadról az íz tömör molekuláit.

SZONYA Kérlek...

VINKEL Hiába! Mindenhová jövök magával! Amíg el nem küld, el nem kerget!

SZONYA Szása... drágaságom! Menjünk el innen!

GROHOLSZKIJ Utazz el egyedül, ha akarsz... Egy-két hét - nem a világ... Kevesebbe is kerül. *(tölt magának)* No, még egy pohárával... egy utolsóval, esküszöm.

VINKEL Ott fogok ülni a szembe levő ülésen... bárhová megy...

SZONYA De én veled akarok menni... kérlek, Alekszandr!

GROHOLSZKIJ Édesem, megfeledeztél a borjúról. Meg fog kérgesedni a bőre...

SZONYA Bőr nélkül készítettem, színhúsból. - Menjünk el valahova messzire... külföldre vagy a tengerre...

VINKEL Hiába! Jövök magával... mindenható követem...

SZONYA Szása! Kérlek... Muszáj velem jönnöd...

GROHOLSZKIJ Majd megbeszéljük! No, eredj, hozd a sültet!

- VINKEL Alkonyatkor várom a tónál... Siessen, Szonya drágaságom!
- SZONYA *(leül a férjével szembe)* El kell mondanom valamit...
- GROHOLSZKIJ No, nézd már! Nem értelek, Szonya, istenemre nem értelek... megveszed azt a zsenge borjút, lehúzd a bőrét, kicsontozod, párolod, forgatod fél napon át... aztán holmi képtelen szeszély miatt hagyod kihűlni, megkeményedni, tönkremenni az egészset... Nem tudnánk megbeszélni ezt az utazási mániát, később, vacsora után...
- SZONYA Alekszandr!
- GROHOLSZKIJ Nem... *(szelíden löki kifele)* Borjú előtt egy szót sem...
- VINKEL A kis padon... a füzek alatt... várom...
- SZONYA Szása! Én azt hiszem... hogy... ne érts félre, kérlek... valamit el akarok mondani...
- GROHOLSZKIJ De gyorsan...
- SZONYA Azt hiszem, hogy én... szerelmes leszek... vagy vagyok...
- GROHOLSZKIJ Kibe?
- SZONYA Nem fontos... nem ez a fontos, Alekszandr...
- GROHOLSZKIJ *(felnevet)* Ez jó! Szerelmes, és nem fontos, hogy kibe!
- SZONYA Vinkelbe... azt hiszem...
- GROHOLSZKIJ Vinkelbe? *(egy pillanatig belegondol, aztán elmosolyodik, nevetni kezd)* Látod, mondtam én: Fantázia! Képzelőds! Micsoda ötlet! Az én barátomba...
- SZONYA Menjünk el... kérlek, utazzunk el!
- GROHOLSZKIJ Jól van, meggondolom... Addig hozd be a borjút! *(nevetgél)* Lángra lobbantotta a jó öreg Vinkel... haha... Erre muszáj inni egy kortyot... *(tölt, cuppog jókedvében)*

Szonya elindul a sült után. Vinkel a nyomában.

VINKEL Miért küzd? Miért áztatja magát? Maga épp olyan gyenge, mint én... hiába alkudozik a lelkiismeretével... Jöjjön el ma este! *(megöleli)* Kedvesem, gyönyörűségem... Eljön, ugye?

SZONYA Hagyjon engem, Pavel Ivanics! Nagyon kérem...

VINKEL A kis padon várom!

Szonya veszi a kést, szeletelni kezdi a borjút. Nézi az egymás mellé simuló hússzeleteket.

SZONYA El kell küldeni... meg kell mondani neki világosan, határozottan: „Nem akarom, hogy tovább kínlódjon, vergődjön miattam... Utazzon el!” *(elhallgat, kis idő múlva)* De nem! Nem tudom elküldeni... jól esik, hogy itt van... hogy minden este látom... Elég! Ma este elküldöm... *(elszántan felkapja a borjúsültes tálat, aztán megáll...)* Vagy...

Mire az asztalhoz ér, Groholszkij elszunnyadt.

SZONYA Szása... Szásenyka... *(finoman megrázza)* Itt a sült...

GROHOLSZKIJ *(álmában)* Mindjárt... egy percet csak...

Leteszi elé a sültet.

SZONYA Én... lemegyek a tóhoz úszni egyet...

GROHOLSZKIJ Mmm, jó... menj csak...

SZONYA Nem jössz? Én lemegyek, Szása...

GROHOLSZKIJ A kezed... *(cuppant)* Egy angyal...

Nézi a férjét, lassan vetkőzni kezd. Fürdőruháját kiteríti az ágyra.

SZONYA Isten látja a lelkemet... én mindent megpróbáltam!

Indul a tó felé, de egek! - időközben Vinkel is elszundított a bágyadt nyárban. A két férfi hortyogása – két egymásba fonódó szólám az éjszakában. Szonya reménytelenül nézi hol egyiket, hol másikat. Levágja az asztalra a borjúsültet.

SZONYA Na, ebből elég!

GROHOLSZKIJ *(nevetve ébred)* De én ökör, mindebből semmit nem vettem észre! Vinkel másnap hajnalban elutazott... el se búcsúzott... Szonyát pedig mintha kicserélték volna... Naphosszat sétált a tó körül, ábrándosan, hosszú szoknyában... Esténként meg a sötétben zongorázott – nagyon rosszul játszott – majd hirtelen felugrott, leült velem szembe, megfogta a kezemet, megszorította, és azt mondta: - Mondj valami szépet, Alekszandr!- „Szépet? Ez jó... A nyírfa, az szép nem? Tavasszal vagy akár ősszel is... gyönyörű! Nem?” - Aztán egy nap feladott egy hirdetést, hogy zongoratanárt keres... legalább elfoglalja magát, gondoltam. Megjelent az első tanár, aztán a második, a harmadik...

VINKEL Nem! Ez lehetetlen! Hogy Szonya...?

GROHOLSZKIJ Ilyen magadfajták... kissé görcsös, rossz tartású, egyik pöszít, másik hadar, de ábrándos nagy szeme van mindnek, és lázrózsák égnek a sápadt arcon.

VINKEL *(indulattal)* Nem! Ezt nem tudom elképzelni... Lehetetlen!

GROHOLSZKIJ Hajaj! A legutolsó, Ványa Scsupalcev, költő és hegedűtanár volt a legcifrább! Saját verseire cincogott, könnytől párás szemmel, kis be-be-beszédhibával... Az embernek sehol se volt nyugta tőlük, cincogtak a füzesben, a tó partján, az ebédlőben... Még a nádasban imbolygó csónakban is cincogtak! Szonya kivirult, a maestro meg egyre halkabb, láthatatlanabb lett... Egy nap ebéd után szivarra gyújtok... lefekszem, kéjesen elnyújtózkodom, szendergek édesen... De elaludni nem tudok. Túl sok hagymát tettek abba az átkozott savanyúlevesbe... úgy ég a gyomrom,

mint a katlan. Inkább elolvasom az újságokat - gondolom. *(felkel, elindul – Szonya és Vinkel közben készül az „élőkép-re”)* Gyanútlanul benyitok, nem is sejdítve, hogy a látvány, amely a dolgozószobámban fogad, érdekesebb lesz a gyomorégésnél is, és az aznapi újságoknál is. Ugyanis, a bársonypamlagon, lábát kis zsámolyon nyugtatva, félig fekszik, félig ül a feleségem, Szonya Mamocskina, fesztelen és epedő pózban az egyiptomi Kleopátra szobraira emlékeztetve, melyek a kígyókkal ábrázolják. A pamlag fejénél, fél térdre ereszkedve, az új hegedűtanár, Ványa Scsupalcev. Ennek az élőképek könnyű a megfejtése: az úrnő és a maestro ajka éppen a belépésem előtt olvadt össze hosszú, epedőn forró csókba. *(bevágja az ajtót)*

A párocska szétrebben, a tanító beugrik a pamlag mögé, Szonya összekapja magán a blúzt, és értetlenül, mondhatni bután mered a férjére.

GROHOLSZKIJ Szé-ép volt. Nagy-gyon szép! Gratulálok!

SZONYA Magától is szép... hogy... hogy hallgatózik!

GROHOLSZKIJ Csodálatos volt! Olyan jól sikerült, hogy szívesen adnék száz rubelt, ha még egyszer végignézhethném.

SZONYA Semmi sem történt... Igen... Képzelődt... Ostobaság...

GROHOLSZKIJ Persze! És ki csókolózott? *(finoman kiemeli a maestrot rejtekéből)*

SZONYA Csókolóztunk – igen... de semmi több... nem is értem, hogy találhatsz ki ilyeneket.

GROHOLSZKIJ Friss húst kínáltál meg vénségedre? Ráuntál a vizára, kedved támadt egy kis kárászra? Ó, te szégyentelen! *(nézi a nejét)* Különb, nem csodálkozom. Most vagy a balzaci korban. Nem tehetsz ellene semmit. *(a tanító lassan, szinte észrevétlenül kioldalog, majd az ajtón kilépve rohanni kezd)*

- SZONYA *(vérig sértve)* Maga nem ért semmit. Ez egy finom, érzékeny művész ember egyedül él itt a világ végén... se társaság, se semmi... hát csodálkozik, hogy szerelmes lett belém... én pedig jót akartam tenni vele... Megengedtem, hogy egy kicsit ... egy kicsit megcsókoljon... ennyi semmi több.
- GROHOLSZKIJ „Szerelmes lett belém”! Láttam, mennyit meresztgetted a szemed, és sóhajtoztál, míg beléd szeretett. Te jázminbokor, te!
- SZONYA Értesz is te az emberi érzésekhez...
- GROHOLSZKIJ Érzések?! Bezzeg ha én csókolok meg ugyanilyen ártatlanul egy kislányt, hajaj, elgondolni is rossz, mi zúdul a fejemre: gonosztevő! Csábító! Megrontó! De nektek, balzaci korban lévő hölgyeknek mindenre van kifogásotok. Az érzések! – Máskor ne tegyetek annyi hagymát a savanyúlevesbe, mert az ember megvész a gyomorégéstől... *(kinéz az ablakon, felnevet)* Pfu! Gyere, nézd csak meg imádatod tárgyát! Ott szalad a faszorban, mintha kergetnék... *(veszi a pisztolyt)* No, megállj csak! *(feltépi az ablakot)* Ványa! Scsupalcev! Maestro! Jöjjön vissza egy szóra!
- SZONYA Mit csinálsz! Az isten szerelmére, Szása! Nem engedem...
- GROHOLSZKIJ Menj a szobádba!
- SZONYA Szása, kérlek! Semmi értelme... Tönkreteszed az életünket...
- GROHOLSZKIJ A szobádba!

Szonya remegve kimegy. A hegedű-tanár visszatér, halkán bekopog. Groholszkij összegombolja a hálóingét, karját összefonja a mellén, és komor arcot vág.

- GROHOLSZKIJ Jöjjön be!
- VINKEL Bi...bi...biztosíthatom...
- GROHOLSZKIJ Gondolom, sejti, miről akarok beszélni önnel. Azok után, aminek a szemtanúja voltam... bocsásson meg! A felindulás elveszi a szavamat... *(elhallgat)*
- VINKEL Me... me...megértem önt...

- GROHOLSZKIJ Elég! (*összeszedi magát*) - Azért hívtam, hogy megtudakoljam a szándékait... (*felhúzza a fegyvert*) Remélem, nem tekinti tolakodásnak, hogy forrón szeretett Szonyám jövője után érdeklődöm. Az a szándéka, hogy feleségül vegye, és vele éljen tovább?
- VINKEL Mámámármint... vagyis... hohohogyan...
- GROHOLSZKIJ Látom, kitér az egyenes válasz elől. Akkor hát nyíltan kell beszélmem: vagy feleségül veszi és eltartja a feleségemet, akit elcsábított, vagy pedig párbajt vív velem.
- VINKEL Ha... hahhaa Szonya Mamocskinának... pardon a tekintetes asszonynak úgy tetszik... akkor ééén... én mint bebecsületes ember vállalom... de... de... én szeszegény ember vagyok...
- GROHOLSZKIJ Szóval vállalja!
- VINKEL Mi-mimit mondhatnék...
- GROHOLSZKIJ Ön becsületes ember... nem csalódtam. Köszönöm, hogy az én Szonyám nem marad támasz nélkül (*tenyerébe temeti az arcát, sír*) Istenem, mit tett velem! Elvette a feleségemet, akit az életemnél is jobban szerettem! Nem, ezt nem élem túl!
- VINKEL Ma-mamagára vessen, Alekszandr Szergejevics! Ju-jujusson eszébe, hogy Szonyát csak számításból, a pénzéért vette feleségül... soha sem értette meg, zsa-zsarnokoskodott vele... semmibe vette szíve legtisztább, legnemesebb érzéseit...
- GROHOLSZKIJ (*döbbenettel*) Ezt ő mondta magának?
- VINKEL I-iigen, ő. Én ismerem Szo-szonya egész életét... és hihihggye el, nem annyira az aaaszonyt, mint inkább a má-mámártirt szerettem meg benne...
- GROHOLSZKIJ Egy pillanat... (*kinyitja az ajtót, mögötte ott áll Szonya*) Miket hordtál össze neki? A pénzedért vettelek feleségül, soha nem értettelek meg, zsarnokod voltam, meg mifene...
- SZONYA (*őszintén*) Én nem mondtam neki semmit!
- VINKEL De Szoszonya... hiszen... ezt ma-maga... (*értetlenül mered a nőre*)

- GROHOLSZKIJ Micsoda szokásaitok vannak, ti balzaci nők! Szépséggel már nem tudtok célt érni, hát hitvány szavakhoz folyamodtok! Te mártír, te!
- SZONYA Esküszöm, hogy soha... még csak célzást sem...
- GROHOLSZKIJ Jó, jó... Értelek én. Csak ezt a szerencsétlent sajnálom... No, menj, hozz egy ki likórt!
- (Szonya kimegy, útközben odasúgja a tanítónak)*
- SZONYA Te nyo-nyo-nyomorult!
- GROHOLSZKIJ Jöjjön, tanító úr, iszunk egy pohárkával...
- VINKEL Én mmimindent elfogadok... ha háházasság, azt is... ha pápápárbaj, hát legyen... de én se-sesemmit sem értek az e-eegészből...
- GROHOLSZKIJ *(nevetve)* Csak tréfa volt, galambom! Szamárság az egész!
- VINKEL Mi-micsoda... Ne-nenem értem, kérem... mi ez?!
- GROHOLSZKIJ Nincs is mit értenie. Semmirevaló, hitvány fehérnép – ennyi az egész. Képzoleg és hazudik... A balzaci korú nő mind idegbeteg. Nem is érdemli meg, hogy ennyi szót vesztegessünk rá. Tud kártyázni...
- VINKEL De hhihiiszen a felesége önnek!
- GROHOLSZKIJ Hát aztán! Fiatal voltam, belelkesültem és feleségül vettem! Olyan számár voltam, mint maga most... *(nagyot nevet)* Még verseket is írtam hozzá... Kettőt! *(keveri a lapokat)* Emeljen... *(odatartja a paklit, a tanító értetlenül nézi Groholszkijt, a kártyákat)*
- SZONYA *(hozza likórt, kis metszett üvegben, három pohárkával)* Örülök, hogy kibékültetek... olyan nehezen viselem az ilyen jeleneteket... Tanító úr, tölthetek?
- GROHOLSZKIJ Beszállsz? Hármásban mégiscsak jobb. *(oszt)* De nem csalunk...
- SZONYA Én? *(nézi a lapjait, belesandít a Groholszkijéba)*

- VINKEL *(felindulástól remegő hangon)* Ne haragudj, Szása! De ez becstelenség... cinizmus! Lelki rothadás! Én ezt mélységesen megvetem!
- GROHOLSZKIJ Te mit csinálnál a helyemben?
- VINKEL Én közönséges civil vagyok, gyáva, rossz tartású, de én... én ezt nem tűrném!
- GROHOLSZKIJ Hanem...
- VINKEL Én... ha én ilyent látnék... én... nem is tudom! Én mind a kettőt vérbe fojtanám...
- GROHOLSZKIJ Hogyan?
- VINKEL Lelőném... először őt, bocsásson meg! *(kézcsók Szonyának)* Aztán a szeretőjét, aztán magamat... *(Groholszkij nevet)* Ha rajtakapnám a feleségemet veled, én nem balzacoznék, vitatkoznék, se szó se beszéd... durr!
- GROHOLSZKIJ De hát pisztolyod sincs!
- VINKEL Vennék egyet... itt a sarkon, a Chevalier és Társa fegyverkereskedésben... Lemennék, és vennék... *(kapkodva öltözik)*
- GROHOLSZKIJ *(Szonyának)* Ha, ha! A szájhős! Revolvert sem látott, még soha nem ölt meg senkit, - de már három vérben fürdő holttestet lát, összezúzott koponyákat, kifolyt agyvelőket!... Ó, ezek az idealisták!
- SZONYA *(ábrándosan nézi a felhevült Vinkelt)* Milyen szépen mondta: - Mind a kettőt vérbefojtanám! S hogy kipirult az arca közben.

Vinkel közben indulattal dörömböl a fegyverbolt ajtaján.

- VINKEL Hé, van itt valaki! Az ördögbe... mit csinálnak... alszanak!?

Szonya játssza a fegyver-kereskedőnőt, átszemléltet, hittel. Groholszkij nézi a jelenetet, és igen jól szórakozik.

- VINKEL Egy revolvvert kérek... három golyóval! Gyorsan!
- SZONYA *(mint fegyverkereskedőné)* A férjem nincs itthon, de ha megengedi... Ezt a nagyszerű revolvvert ajánlanám önnek, műszjő! Smith and Besson rendszerű. A fegyvergyártás tudományának legújabb vívmánya. Háromszoros határfokú, töltényhüvely kivetővel, hatszáz lépésre talál. Ezzel könnyedén agyonlövi a feleségét és a szeretőjét is. *(nyújtja)*
- VINKEL De... kérem... én... én nem...
- SZONYA Ami pedig az öngyilkosságot illeti, műszjő, nem ismerek ennél megbízhatóbb szerkezetet... százszázalékos határfok, nulla reklamáció! *(Vinkel homlokához teszi, fémes kattan a gyúszeg)*
- VINKEL De hát... én... én csak...
- SZONYA Tessék, vegye kézbe... Érzi? - Céloz és durr! Durr!
- VINKEL Igen... jó lesz... mennyibe kerül?
- SZONYA Negyvenöt rubel az ára, műszjő.
- VINKEL *(a zsebébe nyúl)* Hm! Az sajnos nekem... momentán nagyon sok!
- SZONYA Ez esetben egy másik, olcsóbb szerkezetűt ajánlanék önnek, műszjő... Például ez a Lefocher-rendszerű csak huszonhét rubelbe kerül... *(kiteszi az asztalra, megvetően elfintorítja az arcát)* De ez a szerkezet, műszjő, igen elavult. Már csak szellemi proletárok és lelki betegek vásárolják. Lefocher-rendszerű pisztollyal öngyilkosságot elkövetni vagy a feleséget agyonlőni ma már a rossz ízlés jele. A jó ízlést csakis a Smith and Besson képviseli.
- VINKEL *(elveszi a pisztolyt)* De kérem... nekem nem azért van szükségem, hogy... megöljem magam... vagy agyonlőjék valakit... a nyaralóban akarom elijeszteni... a menyéteket.
- SZONYA A Lefocher nem alkalmas tolvajok elriasztására, mert diszkrét, tompa hangot ad. *(kiveszi Vinkel kezéből)* Erre a célra közönséges robbanógyutacsos Mortimer pisztolyt, úgynevezett párbaj-pisztolyt ajánlanék... *(előveszi, ráfogja Groholszkijra –*

az döbbenet feláll. Szonya ló egyet, hatalmas robaj) Próbálja ki!

VINKEL *(nézegeti a pisztolyt, Szonyának)* Nem kéne inkább párbajra kihívnom a gazembert!?

SZONYA Nem! Azzal túlságosan megtisztelné... már bocsánat hogy...

VINKEL Igen, igaza van. Az ilyen alakokat egyszerűen le kell puffantani, mint a kutyát!

SZONYA Ha biztosra akar menni, ezt a lágyköpenyű golyót ajánlom, roppant okos kis szerkezet, a húsba való behatolásakor szétnyílik a feje, mint egy lilium és mindent szétroncsol maga körül, az izmokat, zsigereket, mindent!

VINKEL Nem... nem elég. Ez kevés! *(felkiált)* - Megvan! Tudom már! Megölöm a csábítót és magamat! Az ő életét, pedig meghagyom! *(elkesen)* Az olyan gyöngye idegzetűek számára ez gyötrelmesebb a halálnál! Oda lépni a nyitott koporsóhoz... ragyogó idő van, rengeteg nép, minden szem az arcára tapad... és én ott fekszem sápadtan, ajkamon szelíd mosollyal... ártatlanul. Az ő áldozata! Elindul a hatalmas, fekete tömeg. *(gyász-zene, Vinkel odaáll Groholszkij mellé, két életerős, szép hulla)* Ő szürke arccal, a lelkifurdalástól elgyötörten lépked a két koporsó mögött, mint Niobé, és nem tudja hova rejtőzzön a barátok, rokonok, régi iskolatársak megvető pillantásai elől...

GROHOLSZKIJ Remek! Ez a megoldás!

SZONYA Látom, mszjő, hogy önnek mégis a nagy Smith and Besson-ra lesz szüksége, lágyköpenyű golyóval. Ha drágállja, akkor voilá, engedek az árából öt rubelt. Harmincöt rubel hat golyóval, tisztítókészlettel Csomagolhatom?

VINKEL Nem jó... mégsem jó... lássuk csak! Megölöm a csábítót, elmegyek a temetésére, végignézem az asszony szégyenét, vergődését, és ott helyben megölöm magamat... A nyitott sír előtt! Homlokomhoz a fegyvert és durr! Micsoda botrány!

SZONYA Van itt egy valódi különlegesség. Mszjó! Egy svéd gyártmány. Valóságos törpeágyú! Közelről, különösebb célzás nélkül is végzetes. *(nyújtja)*

VINKEL Micsoda ostobaság! Hiszen ha lelövöm a csábítót, akkor engem rögtön letartóztatnak, a fegyvert meg elveszik tőlem... ez nem jó! Nézzük csak... Lelövöm a csábítót... az asszonyt életben hagyom... és én... én magamat... egyelőre nem ölöm meg, hanem... hanem feladom magam és bíróság elé állok. A tárgyalás során lesz alkalmam leleplezni gyalázatos árulását... Ő mint tanú fog szerepelni... és el kell mondania, eskü alatt, részletesen, percről percre, hogyan csalt meg, hogy árult el engem! Ez az! Lesz ott felzúdulás! A közönség, a sajtó, de még a bírák rokonszenve is felém fog irányulni, talán fel is mentenek... vagy valami jelképes büntetéssel sújtanak... Ez jó! Remek!

SZONYA A napokban – bizonyára tetszett olvasni – egy katonatiszt vásárolt nálunk Smith and Besson-rendszerű revolvért. Lelőtte a csábítót, és – ehhez mit tetszik szólni? – a golyó nem csupán az emberi testet fúrta át, hanem a bronz lámpát is, aztán a zongorát, a zongoráról visszapattant, megölte a bolognai pincsit, és megsebesítette az asszonyt.

VINKEL És felmentették?

SZONYA A katonatisztet? Dehogyan, kérem! Elítélték, és kényszermunkára küldték!

Groholszkij élvezettel nézi Vinkel kétségbeesését

VINKEL Szibériába menni egy disznó alak miatt? Évekig sínylődni fagyban, hóban... Hát kinek vétettem én?

SZONYA *(kiábrándultan)* Akkor?

VINKEL Pillanat... lássuk csak: őt életben hagyom, magamat nem ölöm meg, a csábítót... szintén nem ölöm meg. Hanem a megvetéssel sújtom őket, és botrányos válópert indítok...

SZONYA *(gúnyosan kiteszi egymás mellé a fegyvereket)* Melyiket parancsolja az úr: Smith and Besson, Lefocher, Mortimer, a svéd törpeágyú... tizenhétért...

VINKEL Az ott... a feje fölött. Az micsoda?

SZONYA Ez?

VINKEL Igen...

SZONYA Ez madarász-háló. Fürjeket lehet fogni vele... Hat rubel.

VINKEL Csomagolja be.

Szonya megvetően odadobja neki a csomagolóanyagot, indul vissza Groholszkijhoz. De a férfi megállítja.

GROHOLSZKIJ *(Vinkelnek)* Hidd el, a botrányos válás sem old meg semmit. A lelkedet nem nyugtatja meg... Legokosabb szép csendben, ebéd után tovább állni. Annyit sem mondani, hogy agyó. Gondolkozzon el a balzaci fejével! *(veszi a kabátját, Szonya szorongva figyel)*

GROHOLSZKIJ *(Vinkelnek)* Ott hagytam neki mindent, pénzt, bútort, nyaralót, még a bolognai pincsit is... és egy szál tisztí kabátban elindultam a havazásban...

SZONYA *(a könnyein át)* Olyan szép volt... nemes, magabiztos, ahogy távolodott! Hátulról a hasa sem látszott! Szása... Szása! Éljen boldogul...

GROHOLSZKIJ *(Vinkelnek)* Olyan jó érzés volt... kiléptem az ajtón, arcomba csapott a hó... lelkemben béke, megnyugvás... Most legalább ráébred, hogy mit vesztett!

Szása zavartan nézi. Nem tudja, hogy kezdjen hozzá.

- VINKEL Szása... el kell mondjak valamit...
- GROHOLSZKIJ Tölts még egyet! *(koccintanak)* Az önérzetre!
- VINKEL Tartozom egy vallomással... tudod... Amikor te elhagytad... szóval én... én felkerestem Szonyát!
- GROHOLSZKIJ *(fájdalommal)* Micsoda?
- VINKEL Irt egy levelet, hogy egyedül van... senkije, semmije...
- GROHOLSZKIJ Tudod, hogy hívják azt, aki lecsap más elhagyott nőjére?
- VINKEL *(alig hallhatón)* De hiszen elhagytad...
- GROHOLSZKIJ Varjú!
- VINKEL Ott maradt egyedül... Neked már nem kellett...
- GROHOLSZKIJ Varjú! Közönséges varjú...
- VINKEL Minden támasz nélkül! Azt írta, hogy... *(lassan előveszi a levelet, kinyitja a levelet)*
- GROHOLSZKIJ Nem érdekel! Még jól ki sem tettem a lábam! *(odébb megy, Vinkel kétségbeesetten megy utána)*
- VINKEL Szása...
- GROHOLSZKIJ No, tölts még egyet! Te varjú... te! *(megölelik egymást, Vinkel újra tölt, koccintanak, isznak)* Mutasd azt a levelet... *(Vinkel előveszi)*
- SZONYA Látja, én írok önnek... Szása elment, elhagyott... azt is mondhatnám, végre... Én nem bírok szerelem nélkül élni... ha reggel senki nem várja, hogy felébredjek, ha senki nem lesi szemem ragyogását... nem vágyja testem melegét! Pásenyka! Én sokszor megbántottam magát... verseit nem becsültem, érzéseit elfojtottam, szerelmét nem viszonztam... Milyen szépen mondta: „én mind a kettőt vérbefojtanám”... Félek ettől a levéltől... ne jöjjön, csak ha nagyon szeret...
- GROHOLSZKIJ *(szó nélkül összehajtja a levelet)*

- VINKEL Tudtam, hogy fájni fog... Ne haragudj ránk...
- GROHOLSZKIJ *(keserűen)* Dehogy haragszom! Semmi baj, testvér! Éljetek boldogul! *(tölt, koccintanak, isznak)*
- VINKEL Te Szása, az ember ugyanazt a nőt szereti egész életében!
- GROHOLSZKIJ Úgy ennék valamit. Dél óta csak iszunk...
- VINKEL Nincs már nyitva semmi. Itt este tíz után vodkán meg döglött légyen kívül semmi sem kapható. Nekem ettől a várostól belső aranyerem lett.
- GROHOLSZKIJ Úgy el tudnék képzelni egy kis heringet, csak úgy hidegen, ecetben...
- VINKEL Pár szelet sonkával, újhagymával, harsogó hónapos retekkel!
- GROHOLSZKIJ És ha egy kis füstölt marhanyelv is kerülne mellé, savanyított céklával, tormával... Tíz nyelvet meg tudnék enni! Jól telerakni a tányért, tejfölt rá, megsózni, megborsozni...
- VINKEL Elég! Hazamegyünk, és eszünk valamit!
- GROHOLSZKIJ Éjszaka van, Pása! Későre jár...
- VINKEL Gyere! Harapunk valamit, és iszunk még egy-két pohárkával. Kis kolbász, uborka... ami kerül..
- GROHOLSZKIJ *(feszülten)* És Szonya!? Mit fog mondani, ha odaállítok éjnek évadján!
- VINKEL *(riadtan)* Nem fogjuk felköltetni... ilyenkor már rég alszik!
- GROHOLSZKIJ Tizenhét éve nem láttam... és most felzörgetem éjszaka...
- VINKEL Majd szép csendben... óvatosan... nem fog felébredni!

Sötét, botorkálás. Levernek ezt azt, dől a szék, edény csörren.

- VINKEL *(suttogva)* Itt is vagyunk! Vedd le a kabátod, én meg hozok fel uborkát meg retket a pincéből... egy szál friss kolbászt... *(keresi a gyertyát, elejti a tartót, megtalálja, meggyújtja)*
- GROHOLSZKIJ *(szintén suttogva)* Két-három heringet is hozzál! Vágunk hozzá zöldhagymát, behintjük kaporral... meg izé... egy kis burgonyát,

meg céklát salátának... ecettel meg olajjal, tudod...(utána szól)
Kis mustárt is kell...

VINKEL A fenébe! Nincs itt a kulcs... a pince kulcsa...

GROHOLSZKIJ Hát hol van?

VINKEL A hálóban... azt hiszem... be kell mennem a hálóba a kulcsért...
egy perc... és itt vagyok...

GROHOLSZKIJ *(utána suttogja)* Csókolom a kezét... ha felébred! Mondd meg!
Csókolom a kezét! Holnap tiszteletemet teszem...

Vinkel a sötétben keresi a kulcsot. Kajtat. Szonya némán fekszik az ágyon.

VINKEL Szonyecska! Hallod, Szonya... Csak egy pillanatra!

SZONYA Ki az? Te vagy? Mit akarsz?

VINKEL Szonyecska, angyalkám, azért jöttem... Elintézek mindent... te
aludj csak nyugodtan! *(kotorász a nő ruháiban)* Hol a fenébe
van? A kulcs, Szonya! Hol van!? *(leejti a ruhát, lehajol utána,
megbotlik, elesik)*

SZONYA Hol szoptad le magad ennyire?

VINKEL Már is haragszol... Látod, milyen vagy?! Csak egy uborkát,
semmi többet! Pár szót váltunk, azután elmegy... „Csókolom a
kezét...” azt mondta... Feküdjél csak nyugodtan... szépen...

SZONYA Leszopja magát a kocsmában, aztán rángat itt éjszaka közepén!
Szégyellhetnéd magad! Egész nap dolgozom, gürcölök...

VINKEL Ne ingereld fel magad! Ilyen semmiségért... hiszen szeretlek,
becsüllek... *(feldönti a széket)* Összeakadtunk, tudod az
izében... Az az igazság, hogy nem tudtam lerázni! ... egy kis
kolbászt, uborkát... és menjen isten hírével... fordulj be és
aludj! Én magam elintézem... hol a kulcs? A pince kulcsa... *(a
párna alatt kotorászik)* Szonya, hol van?

SZONYA Sehol! Nincs sehol! *(ellöki)*

- VINKEL Miért nem rögtön ezzel kezded!? Nem adsz, mert sajnálsz...
mondd azt! Tudod mit, Szonya?! Megmondom én... kígyó vagy,
mindig is kígyó voltál!
- SZONYA Ehe... ráadásul még szitkozódasz is, te nyomorult! *(behúz nekii
egyét, Vinkel nekiesik a szekrénynek, elvágódik. Döbbenet ül
a földön)*
- VINKEL Mit csinálsz? Szonya... hé, mi volt ez?
- SZONYA Nesze, még egy, ha nem volt elég! *(csattan az ütés a fején)*
- VINKEL Megütöttél? Szonyecska, az istenért! Hát ide jutottunk! A
férjedet... az egyetlen...
- SZONYA Engedd el a kezemet... hallod! Engedd már el! *(két kézzel üti,
veri)*
- VINKEL Úgy, üssél, csak üssél! Nem vagyok én semmi másra jó...
Szonya megelégteli a verést, ki is fáradt. Elégedetten nézi a férjét.
- SZONYA Mondtam, hogy hagyj békén! *(visszafekszik, betakarózik)*
- Csend. Kis idő múlva Vinkel odakúszik az ágyhoz.*
- VINKEL Szonyecska, térden állva kérlek... ne hagyj szégyenben...
(semmi, Szonya nehéz, egyenletes lélegzése) Angyalom... csak
most az egyszer! Esküszöm...
- SZONYA Ne gyere közelebb!
- VINKEL *(sír)* Groholszkij van itt... nem érted? Szása, a volt férjed...
kérlek, Szonyecska... Ne szégyeníts meg... Ne légy ilyen... ilyen
megátalkodott...
- SZONYA *(felül)* Látom, hogy nem lesz nyugtom tőled... Micsoda isten
csapása! Add már ide a ruhámat!
- VINKEL Hol van, angyalom?
- SZONYA Rajta ülsz, te szerencsétlen! Se nem lát, se nem hall a zülléstől...
Ó, miért kellett nekem ebbe az emberbe botlanom...

Míg Szonya öltözik, Vinkel kitámolyog Groholszkijhoz. Orra vérzik, szeme feldagadva.

- VINKEL A feleséged... izé, a feleségem... Szonyecska... mindjárt jön... Ragaszkodott hozzá, hogy ő szolgáljon ki...
- GROHOLSZKIJ Pása, mi lelt?
- VINKEL Hol? Mi?
- GROHOLSZKIJ A szemed alatt... s az orrod is vérzik!
- VINKEL Az arcom? Ja, az arcom... *(nevetve)* Képzeld, micsoda buta dolog... ahogy odasettenkedem a feleségemhez, meg akartam ijeszteni, s a sötétben úgy belevágtam a fejem az ágy karfájába... hahaha! Na, de itt is van Szonyecska! Egészen zilált vagy, nyanyukám...
- SZONYA Ezt a meglepetést... Szása Groholszkij! Milyen kedves magától, hogy nem kerülte el a házunkat, ebben a nagy havazásban!
- GROHOLSZKIJ Bocsánat, felzavartam itt... izé... magát éjnek évadján...
- SZONYA Szó sincs zavarásról, kérem! Hálát adok az én Pásámnak, hogy legalább éjjel idecipelte magát... ha már nappal nem talált ide.
- GROHOLSZKIJ Igazán restellem, nemrég érkeztem csak... egy-két napja...
- SZONYA *(Vinkelnek)* Gyújts már világot, Pável, hadd nézzem meg... *(gyufa lobbant, lámpa gyúl. Nézik egymást, Szonya és Szása)* Semmit nem változott, Szergej Ivanics... semmit!
- GROHOLSZKIJ Hát... Maga sem... Hány éve is?
- SZONYA Tizenöt.
- GROHOLSZKIJ Tizenhét.
- VINKEL Nyolc, Szonyecska, tizennyolc lesz a nyáron!
- SZONYA És még tíz magával... hajaj... szóval nem változtunk, mi? *(mézi Groholszkijt)* Hát a heringet szereti még?
- GROHOLSZKIJ A kárászt, Szonyecska, a kárászt! A többi nyomába sem ér...
- SZONYA Tudom... elevenen, zsupsz bele a tejbe... hadd fickándozzon a nyavalyás... *(nézi őket)* Szása és Pása! Megéheztetek, mi? Na várjatok csak! Csinálok nektek valamit... *(indul a pince felé)*

VINKEL Látod, nem kíméli magát!... *(leülnek az asztalhoz, Vinkel tölt)*
Azért mégiscsak jó a házaset, testvér... Akkor eszel-iszol,
amikor akarsz... *(Szonya kiveszi kezükből a poharakat, a
züllésből már elég volt)*

GROHOLSZKIJ Mindig is szerencsés fickó voltál...

VINKEL Szép az élet, mondom én... szép bizony! *(elsírja magát)*

Csend, hallgatnak.

GROHOLSZKIJ Emlékszel a régi Szonyára?

VINKEL Szonya Mamocskinára!

GROHOLSZKIJ Milyen tündökletes lány volt...

VINKEL Egy angyal...

GROHOLSZKIJ Egy tündér...

VINKEL *(törli az orrát, még mindig szivároog a vér)* Tündér a javából!

Groholszkij nézi a barátját, sóhajt, és belekezd. Nehéz a vallomás, dicstelen.

GROHOLSZKIJ Amikor a mézeshetek lejártak, és a hozomány is elfogyott...
vettem egy nagy levegőt... és szakítottam addigi életemmel,
letettem az egyenruhát, és hivatalt vállaltam... nem tudtad, mi?

VINKEL *(döbbenet)* Te? Hivatalt... Alekszandr Szergejevics
Groholszkij?!

GROHOLSZKIJ Kicsi, de biztos fizetéssel, amire családot lehet építeni.
Boldogan élünk, nem látványosan, de szépen, egyik napról a
másikra.

VINKEL És a nyaraló... a tó partján?

GROHOLSZKIJ *(nevet)* Kölcsönbe volt... szezon előtt, féláron... Így ment ez
négy vagy öt éven át. Szépen gyarapodtunk, már saját
bútoraink voltak... És egy nap beütött a végzet. Az, amit orosz
ember éppúgy nem tud elhárítani, mint a betegséget vagy a
természeti csapást. Berúgtam.

- VINKEL *(együttérzéssel)* Ó, te szerencsétlen...
- GROHOLSZKIJ Véletlenül leittam magam, és elfeledkeztem mindenről, hivatalról, családról... öt napon át, igen, igen, öt egész napon át csak részeg pofák, tarka szoknyák, üres üvegek és meztelen lábak maradtak meg a fejemben. Egyéb semmi...
- VINKEL De miért, Szása? Valami oka csak volt...
- GROHOLSZKIJ *(keserűen vállat von)* A végzet.
- VINKEL És nem volt senki, aki hazavigyen?
- GROHOLSZKIJ De. Mindenki hazavitt... egy svéd nő lila arcára emlékszem: „kínáljon meg sörrel, szépfiú”, aztán egy kocsis, amint elcsúszik a vederral, félálomban egy kicsi szoba, selyemre festett képekkel... meg glicerinszappan szaga... és végül a napfény, amint az arcomba vág... hajnalban egyedül a néptelen utcán egy kölcsönnyakkendőben... se pénzem, se óráim, még a gyűrűm is fuccs... öt nap elsuhant!
- VINKEL És Szonya? Mit szólt hozzá?
- GROHOLSZKIJ Nem tudom... Még nem voltam otthon. Gondoltam, előbb bemegyek a munkahelyre... A fejem, mintha szét akarna esni... A főnököm áll az ajtóban... Meghajlok előtte... - Ne is fárassza magát, kérem! Maga értelmes ember, belátja, hogy részeg disznókra nem lehet hivatalt építeni... már felvettünk a helyére valakit. Vizontlátásra!
- VINKEL Micsoda gazság! Nem elég, hogy kirúgnak, még meg is aláznak!
- GROHOLSZKIJ Se állásom, se pénzem! Istenem, mit tettem! Legszívesebben főbe lőném magam! Hogy kerülök Szonya elé? Mit mondok neki?
- VINKEL Kínos, az biztos... Mert ha csak berúgsz, és eliszod a félhavi keresetedet... egyhavit, kéthavit... De az állásodat elveszíteni manapság, kész öngyilkosság! Hol találsz másikat?
- GROHOLSZKIJ Micsoda aljas, utolsó gazember, aki elissza családjá kenyerét, utolsó reménységét, mindent...

- VINKEL *(maga sem hiszi)* Tudod mit? Vallj be mindent őszintén, töredelemmel... Kérj bocsánatot... hátha megbocsát.
- GROHOLSZKIJ Törődik is ő vele, hogy én szívből megbántam a bűnömet, hogy milyen mélységesen boldogtalan vagyok...*(kétségbeesetten)* Az ember majd megfúl szégyenében, legszívesebben golyót repítene a fejébe... mindegy, érdekli is őt!
- VINKEL És még jól jársz, ha kiabál, veszekszik! Ha kiadja a mérget...
- GROHOLSZKIJ Tőlem akár meg is verhetne... esküszöm! Üssön, verjen!
- VINKEL De ő nem! Szó nélkül, egykedvűen fogad... Rád se néz, mintha ott se lennél... Egy álló hétig nem szól hozzád!
- GROHOLSZKIJ Az aljas! A hóhér!
- VINKEL Egész nap hallgat, epés megjegyzéseket tesz - De nem neked! Hanem a szomszédnak, az anyósnak... úgy hátulról!
- GROHOLSZKIJ Micsoda inkvizíció!
- VINKEL Tudod mit?! Kezdj el ordítani, veszekedni... hogy elegend van mindenkől, vágd be az ajtót, és gyere el! Később, estefelé majd visszamész és meglásd, örömmel fogad, megbocsát, sőt... Na, gyere! *(felsegíti)*
- GROHOLSZKIJ *(erőtlenül)* Lesz, ami lesz. Ha nem bírom tovább, eljövök.
- VINKEL Jól megmondod neki a magadét, és eljössz. *(elindulnak Szonya felé)*
- GROHOLSZKIJ *(megáll)* De mit mondjak? Mivel kezdjem? Istenem! Én meghalok!

Szonya az előszobában várja.

VINKEL *(súgja)* Hadd, kezdje ő...

Némajáték.

Férfi belép, hosszan törli a lábát. Nő nézi. Férfi leveszi a kabátot, felakasztja. Nő áll mögötte. Férfi leül az ágy szélére. Lehúzza a cipőt. Nő vizet tölt a lavórba. Férfi feláll, kezet mos. Nő tiszta kéztörülőt ad neki. Férfi kihúzza a széket, lába sikolt a

vikszelt padlón. Leül az asztalhoz. Nő tányért, kanalat, kést, villát tesz az asztalra. Férfi hallgat, néz maga elé. Nő tölt neki egy kupicányit. Elmegy a levesért. Férfi eltolja a pálinkát.

GROHOLSZKIJ *(Vinkelnek)* Nem bírom tovább... Golyót röpíték a fejembe!

Nő kimeri a levest. Kenyeret szel. Férfi kihúzza a fiókot. Papírt, ceruzát vesz elő. Pár szót ír, odatolja a nő elé. A nő elolvassa. („Részeg voltam. Elbocsátottak.”) Nézik egymást. Férfi lesüti a szemét.

SZONYA Ne csüggedj! *(megöleli a férfit, az lehajtott fejjel túri)* Ne csüggedj! Ha isten is segít, átvészeljük ezt is, találunk másik állást. Ne csüggedj! *(Vetkőztetni kezdi)*

VINKEL Ez nem igaz... Ilyen nincs...

GROHOLSZKIJ *(halkan)* Egy tündér...

Szonya megveti az ágyat.

SZONYA Gyere, feküdj le! *(levetkőzteti, ágyba segíti)*

GROHOLSZKIJ Élő, eleven tündér... *(már félálomban)* Megettetett, lefektetett... másnapra kialudtam magam, és elindultam állás után... egy hét múlva találtam is...

VINKEL Ilyen asszony nincs még egy... *(ledől Szása mellé)* Szonya Mamocskina!

GROHOLSZKIJ Egy tündér...

VINKEL Nem evilági... annyi szent!

GROHOLSZKIJ Angyal...

A két férfi lassan összebújik, álomba szenderül. A két sors összeért. Szonya érkezik - a tálon mindenféle finomságok, ecetes és nyers zöldségek, füstölt húsok, kolbászkarikák. Észreveszi a két hortyogót. Leteszi a tálát. Nézi őket.

SZONYA

Istenem, milyen izgatóak, milyen elbűvölők a férfiak! – gondoltam egykor... Tizenhat évesen...*(lassan harapdálni kezdi a kolbászt, tölt hozzá egy kis bort)* A tó partján... Életem legszebb emléke, azóta sem voltam ilyen boldog... soha... Nyár volt, gyönyörű idő... Csak a házunk fehérje látszott a fák között, meg a tó zöld vize. Mélyen beúsztam, hűs volt a víz, olyan jólesett, átjárta egész testemet, együvé váltam a tóval, mint egy hal, sima volt a bőröm, és szinte magától siklott a vízben. Egyszer csak nagyot dördült az ég, haragos, fekete felhőt láttam a jegenyék fölött, egyenesen felém gomolygott... úszni kezdtem kifelé, arcomba csapott a tó vihar előtti nehéz illata, olyan jó volt, hogy legszívesebben lesüllyedtem volna, és elaludtam volna az iszapba takarózva. Ekkor a hátam mögött nagyot kurjantott valaki, jókedvű, erős férfihang... mintha a hullámokból jött volna... egy ismeretlen nyaraló... együtt úsztunk a part felé... úszótársam jókedvében volt, össze-vissza beszélt mindenfélét, kiabált, nevetett,... én meg vele nevettem, körülöttünk záporozni kezdtek a hatalmas, szőlőszemnyi vízcseppek... egyik villám a másikat érte, sötét volt az ég, s a hideg eső csak úgy paskolta, ostromozta a vizet, de mi csak nevtünk és úsztunk a part felé. „Van itt egy elhagyott csónakház - mondta az útitársam – oda behúzódhatunk” – „Hogy majd ott agyoncsapjon a villám!” – mondtam, és ezen is nevtünk. Akkor már úgy fúj a szél, hogy alig lehetett lélegzeni, éreztem, hogy alám nyúl és felkap, mint egy vízi madarat. A csónakházban egy lélek sem volt... a nyár melegét őrizték a falak, ültünk a küszöbön, s néztük az eső ferde pászmáit...– „Mindenemet odaadnám, hogy csak így állhassak itt, sokáig, és nézhessem magát”... arca sápadt volt, haján esőcseppek csillogtak... szeme olyan bizalommal, gyönyörködve nézett rám... a lélegzetét se hallottam, csak a szeme rebbent

néha... az eső már rég elállt, hirtelen úgy éreztem, mennem kell... szaladni kezdtem a vizes fűben, s mint egy gyerek rontottam be a lakásba.

VINKEL És a férfi?

SZONYA Megkeresett egy hét múlva... bemutatkozott... Ült az asztalnál... mesélt valamit, *(nevet)* és nem volt benne semmi érdekes...

GROHOLSZKIJ A nyári ismerősök elvesztik vonzerejüket a lakásban.

VINKEL Szerelemről nem beszélt?

SZONYA Beszélt, de nem figyeltem... Az eső ferde pászmái, de szép volt! Milyen furcsa ez... hogy minden, ami csodálatos és varázslatos volt az életben, elmúlik, gyorsan, nyomtalanul - már el is múlt, mint a köd... Hová tűnik mindez?

(énekel, lassú sötét)